

Lončanice sa ukrasnim plodovima

Uzgajamo razne vrste lončanica. Neke uzgajamo zbog prekrasne i dugotrajne cvatnje, neke zbog interesantnih listova, i one su uobičajeni ukras naših kuća, međutim neke uzgajamo i zbog ljepote plodova.

Predstaviti ćemo vrstu koja je odnedavno na našem tržištu.

***Ardisia crenata* – ardizija**

Potječe i proteže se od Japana pa sve do južne Azije. To je zimzeleno drveće koje u svojoj domovini naraste preko jednog metra, a kao lončanica dosegne visinu najviše do 60 cm. Listovi su tamnozeleni, kožasti, uski, eliptični, valovita ruba, okrenuti prema dolje, a na njima se nalaze čvorasta zadebljanja (bakterijski čvorići slično kao gomoljaste bakterije na mahunarkama – u kojima živi jedna određena bakterija pa ih ne treba uklanjati).

Cvate bjelkastim cvjetovima, koji se javljaju u vršnim grozdovima od srpnja pa nadalje i brzo se razvijaju u plodove – bobice veličine graška, koji s vremenom postaju koraljno crvene do purpurno crvene boje i mjesecima predstavljaju pravi ukras ovog skromnog drveća. Kako plodovi ostaju vrlo često i dulje od pola godine, može se dogoditi da im se ljeti pridruže cvjetovi.

Ardizija se najbolje osjeća u umjereno toploj sobi. Ne podnosi suhi zrak pa biljku treba svaki dan redovito prskati vodom, i to od cvatnje pa nadalje, kako se plodovi ne bi smežurali i kako bi što dulje ostali na stabalcu. Ta biljka traži svjetlo do sunčano stanište. Supstrat u loncu mora biti dobro navlažen, a gnoji se svaka dva tjedna.

Kad se bobice osuše, biljku koja se je previše razvila u širinu treba povratno rezati.

***Skimmia japonica* - božićni papar**

Domovina te vrste su brdske šume Japana, područja bez mraza. Zimzelena je biljka, kožastih, tamnozelenih, sjajnih i ovalnih listova. Cvate sitnim bijelim cvjetovima u svibnju.

Ardisia crenata

***Skimmia japonica* - cvijet**

***Skimmia japonica* - plod**

Prekrasne crvene bobice dozore u rujnu. Dvodomna je biljka - na jednoj biljci su samo ženski cvjetovi, a na drugoj samo muški cvjetovi. Ako biljka ne donosi plod, znači da je riječ o muškoj biljci. Sva sreća što na tržište dolaze biljke s formiranim plodovima. Međutim, ako i sljedeće godine želimo imati bobice, trebamo osigurati i mušku biljku kako bi došlo do oplodnje ženskih cvjetića.

Traži vlažan supstrat, sjenu ili polusjenu. Postoje razne sorte, a plodovi mogu biti različitih boja.

Gaultheria mucronata

Potječe iz Čilea. Zimzelena je gusti grm sa širećim podzemnim stabljikama. Može narasti u visinu i širinu do 120 cm. Otporan je na mraz pa se osim kao lončanica može saditi i na prozorima i balkonima, ali i na ulazu u kuću. Listovi su jajoliki, bodljikavi i tamnozeleni. Krajem proljeća javljaju se sitni vrčasti cvjetovi bijele boje. Plodovi su kuglasti, mesnati, crveni ili drugih boja, ovisno o kultivaru - mogu biti bijeli, ružičasti, svijetloružičasti, tamnocrveni.

***Gaultheria mucronata* – plod**

Kada se uzgaja kao lončanica, traži vlažan i hranjiv supstrat kisele reakcije, što znači da se može koristiti supstrat za rododendrone. Stanište polusjenovito do sjenovito. Uzgoj sličan ardiziji.

x Citrofortunella microcarpa

Rod kojem pripada ta biljka nastao je križanjem rodova Citrus i fortunella. To je zimzelena čupavi grm, kožastih, tamnozelenih listova. Više puta godišnje stvara sićušne bijele mirisne cvjetove, a kasnije narančasto-žute plodove. Može narasti 3 do 6 m, ali u kućnim

¹ Dubravka Augustin, dipl. ing.

uvjetima je obično manji. Podnosi polusjenu, ali više cvjetova i plodova stvara na sunčanom položaju. U vrijeme rasta traži gnojenje svaki tjedan i obilno zalijevanje. Proljeće i ljeto treba biti na otvorenom, a već krajem rujna treba biljku smjestiti u kuću, na južnu stranu, i smanjiti zalijevanje (zalijevanje treba biti umjereno).

Poteškoće mogu stvarati štitasti moljci, crveni pauci, crvi te vapnom potaknuta kloroza zbog nedostatka magnezija.

x *Citrofortunella microcarpa**Fortunella margarita*

***Fortunella margarita* – kumkvat**

Ta vrsta se do početka prošlog stoljeća smatrala niskim kultivarom roda *Citrus*. Potječe najvjerojatnije iz Kine. Čest je kao ukrasna biljka, a posebno je interesantan zbog svojih ukusnih plodova. Listovi su kožasti, tamnozeleni i sjajni. Cvijet je bijele boje prekrasnog mirisa. Plod je ovalan, veličine šljive, narančaste boje, jestiv. Jede se zajedno s korom i sjemenkama. Okus im je poput naranče.

Uzgajan kao lončanica naraste 2,5 do 3 m. U proljeće ga treba smjestiti na terasu ili u vrt. Traži puno svjetla, ali ga treba zaštititi od direktnih sunčanih zraka. Za vrijeme pune vegetacije zalijeva se dva do tri puta tjedno, a zimi oskudnije. Zimi, ako je zrak presuh, treba listove redovito orošavati. Koristiti za tu svrhu samo odstajalu vodu, kako se na lišću ne bi taložile naslage kamenca koje se kasnije teško uklanjaju. Orezuje se po potrebi. Dovoljno je ukloniti kržljave i suhe grančice, a ako previše naraste, potreban je drastičan rez. Kada malena biljka preraste posudu, presađuje se u nekoliko brojeva veću posudu. Nakon što se biljka razrasla, treba ju presađiti u dovoljno veliku posudu iz koje se svakih nekoliko godina izmjenjuje samo površinski sloj supstrata. Za vegetacije gnoji se gnojivima za agrume.

***Solanum pseudocapsicum* – koraljnik, koraljno drveće**

Grmolikog je rasta te ako se pravilno njeguje, dosegne visinu i do 1 m od svibnja do srpnja. Plodovi su loplasti i dozrijevaju u jesen. Na jednoj biljci često se nalaze žućkasti, narančastocrveni i crveni plodovi. Najviše mu

Solanum pseudocapsicum

odgovara zračna i svijetla prostorija jer u protivnom odbacuje lišće. Voda za zalijevanje mora biti mlaka, a korijenova bala vrlo vlažna. Ljeti treba obilno gnojiti, a na jesen gnojenje postupno smanjivati i na kraju prestati. Preko ljeta koraljnik treba po mogućnosti ukopati u vrtu zajedno s loncem na sunčano mjesto. Prije prvih mrazova treba ga unijeti u stan. Koraljnik ne smije biti na pretoplom mjestu jer ono pogoduje stvaranje uši.

***Duchesnea indica* – indijska jagoda**

Potječe iz Indije. U vrtovima ih nalazimo kao divljake. Nalikuje jagodi mjesecarki i prikladna je za sadnju u visoke posude. Cvjetovi su svijetložuti i javljaju se od lipnja do kraja jeseni. Plodovi su nalik jagodama - okruglasti su i nešto manji, a nalaze se na vrhu izbojka. Njega biljke je vrlo jednostavna.

Duchesnea

Zimi je u stanju mirovanja. Najviše joj odgovara temperatura zraka od 10° C, tako da u toj biljci nećemo uživati zimi. Najvažnije je da indijska jagoda ima dovoljno svjetla. Za vrijeme vegetacije potrebno ju je obilno zalijevati, a zimi vrlo malo. Ako listovi postanu crveni, znak je da smo biljku slabo zalijevali ili da je nismo gnojili. Kako stare biljke nisu osobito privlačne, mora ih se u proljeće obnoviti sadnjom ukorijenjenih izbojaka.

***Capsicum annuum* – ukrasna paprika**

Kod nas ta pomalo zaboravljena biljka tek u zadnje vrijeme ponovo nalazi mjesto na tržištu. Zeljasta je biljka koja nosi veliki broj plodova - papričica, tako da se u isto vrijeme na stabljici nalaze sitni bijeli cvjetići te zelene, žute i crvene papričice. Vrlo su ljute. Tim biljkama ne odgovara osobito suhi sobni zrak i toplina jer se time pospješuje smežuranje plodova. Premda se smatra jednogodišnjom vrstom, može trajati više godina i veseliti nas svojim papričicama. Danas se na tržištu mogu nabaviti i sorte s ljubičastim papričicama.

Capsicum annuum